

VELEMI NÉVTELEN*

Magáról

*Bénult közöny, mit ily nagy potroh ad?
Biz' meglehet.
Bevallom, nálam ott rohad
A pincémben a páncél,
S kinek halni csatán cél,
Az nem nyűgöz le engemet.*

*Felpróbáltam minap e limlomot,
Hopp, elszakadt
A szíj: mázsán fölül nyomok!
De könnyűl lomha testem,
Ha egy leányra fekszem,
Az nem horpad be – felkacag.*

*A harcmezőn, ha szörnyen hősködöm,
Hát puff nekem.
Szememre szálló hús ködön
Röhög a nyű, mi ellep.
Szebbek a hetyke mellek
S a meleg, lanyha muff nekem!*

---

* A régi magyar irodalom jelentős lírikusának sem születési, sem halálozási dátumát nem ismerjük pontosan – ilyesformán akár Velemi Évtelennek is nevezhetnénk. A 16. század első felében élt és alkotott Nyugat-Magyarországon, jelen volt Kőszeg ostrománál is. Egyik versében Sylvester Jánossal közös leleményének tulajdonítja a klasszikus időmérték meghonosítását. Nyilván ezért is esett rosszul neki, hogy Sylvester, immár újszigeti nyomdászként – pajzánságukra és istentelenségükre hivatkozva – megtagadta verseinek kinyomtatását. A kortárs nyugati líra formáit meglepő magabiztossággal felhasználó Névtelen költeményei így kézirat formában lappangtak a Codex Meci lapjai közt. A sokáig rejtélyes kódexnév titka végül kitudódott: a Meci a latin *maecum* (azaz *velem*) kifejezés genitivusi formája, így sikerült a kódex és a benne felbukkanó költő szűkebb pátriájaként Velem községet megjelölni. Miközben folytatjuk a kutatást az életmű esetleg még fennmaradt darabjai és a pontos életrajzi adatok után, itt és most, első nyomtatott közlés-ként, az eddig fellelt harmincnégy versből közlünk néhányat. (Közzéteszi: Győrei Zsolt)

Ballada

Vannak lábak, szelídek, kedvesek,
Közükben finom, gyöngye, barna bársony.
A mélye halvány, apró, enyhe seb –
S te fáradsz máris kúrán, gyógyításon.
Nem hagyja ám: néki a szél se ártson!
Ha nyitnád: bévül hideg, bús sikátor.
Óvjon minket az Úr, hercegi társom,
A szűzies, szűk, szégyenlős pináktól!

Vannak lábak, izgágák, lelkesek,
Kik tornáztatnák titkukat a nyárson.
Középen kóbor, folyton éhes eb,
Ki csont után újabb csontot kell lásson.
Liheg, morog, nyüszít remegve, nyálzón,
Rád ugorna, fetreng és ficáncol...
Óvjon minket az Úr, hercegi társom,
A telhetetlen, tágra tárt pináktól!

Vannak lábak, fonnyadtak, testesek,
Kápolnájukban rég nem volt karácsony.
Ott régi gyertyák szent emléke szebb,
Hogysem buzgalmad új gyertyákat mártson.
Merengjenek kihamvadt, vad parázson,
Nyákos torkuk míg szörcsög és szipákol...
Óvjon minket az Úr, hercegi társom,
Az olthatatlan, ódon, ó pináktól.

Ajánlás

Paraszt! Csitulj el végre, azt ajánlom!
A dús asztalnál csak koldus nyivákol.
E bő mezőn, e mennyben-szótt paláston
Ne válogass: számóca vagy madársom?
Szúrj mézet sárga, kék, piros virágból!

Saját tüzénél melegedőben

*Ha vágyunk árva ábrádnak eresztjük,
Higgadt, megfontolt mozdulattal kezdjük:
A jobb kezünkről lehúzzuk a kesztyűt,
Egy szempillantás – tudja jól, kit ez fűt –,
S rá is találtunk az ötcombú nőre.*

*Öt combja van csak – ám milliom arca:
Feslő bimbó és feslett, sárló kanca,
Zöldellő rétek viháncos suhanca,
Fátyolos szép és csúnya, csókos maszka,
Kreol duena s dán fejlő lány, szőke.*

*Térdel és trónol, kérlel és parancsol,
Hercegnő, pékné, özvegy, szűz kalandor,
Egy arc sok hol volt, hol nem volt kamatyból –
Fehér könnyekben felcsukló kamaszkor,
Vidám és vad – szelíd-bús leszünk tőle.*

*Halott ábrándok – ki-bedől keresztjük,
Ha megvannak, már rejtély, mért kerestük.
Az arcuk néztük, markunk volt a testük,
Sóhajtunk. Lassan felhúzzuk a kesztyűt.
Ím: minden édes álmunk, bőrbe kötve.*

Terka dala, aki a cáki fogadóban szolgál

Formás szájam sok szájakon edzett,
Mellem nagy tenyerek tapogatták,
Csípőm nem két férfi-szemnek tetszett,
Szűk lyukam sem napsütéstől lett tág.
Ha értem nyúlsz, markod mohón reszket,
Szemed kigúvad, nyálas szájad tát,
Lócsöd feszül – sokszor látott kezdet...
Hadd intelek: veszélyes e hapták.
Ha megkóstolsz, nem heverhetsz veszteg,
Bár torkig légy, folytatod a traktát.
Megdöbbsz majd, ha egyszer csak pedzed:
Nem martalóc vagy, csupán a hadtáp.
Mert míg habzsolsz bőlevű gerezdet,
Félholtan is szürcsölve a zajtját,
Igazából én rázom a makkfát.
Nem te zabálsz – bizony, téged esznek.

Úznél, de hogy menjek, úgyse hagynád.
Elfutsz, vitéz? Ne félj, nem eresztlek!

Hajnalban szeretője neszezésére riad

Ügyel, hogy föl ne keltsen,
Míg néhány krajcárt elcsen
A kis cseléd.

Én meg, mintha húnynám,
Fűrészem lopva, úgy ám,
E kis cselét!

*Nem a krajcár izgat –
Szép keze, míg motozgat
A zseb körül.*

*Halk nesz – ijedten erre
Fordul, aprócska melle
Hogy megkövül!*

*Babrálj nyugodtan, még vár
Három kósza dénár
Az asztalon:*

*Emeld el, meg ne rettenj,
Távozzunk mind a ketten
Ma gazdagon!*

*Száncsengő cseng, hírt ad:
Odakünt már pirkad,
De idebent*

*Őrizzük a sötétet,
Öleljünk s lopjunk még meg
Egy idegent.*

*A pénzem rejtsd cipődbe,
S még egy menetre dőlj le,
Szép tolvajom!*

*Vad csókok, jámbor stiklik:
Nyomukban halál siklik
A gyors havon...*